

ПРАКТИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО

Първи стъпки

От първия вход до готов сметкоплан, аналитичности и начални салда

ACCOUNTING SUITE

Настройте фирмата правилно още от самото начало.

СЪДЪРЖАНИЕ

Вашият маршрут до първата операция

Това ръководство следва логиката на приложението и подрежда задължителните настройки в безопасна последователност.

01	Първи вход и защита на профила	3
02	Създаване на фирма и база данни	4
03	Счетоводна година и основна валута	6
04	Сметкоплан, подсметки и SAF-T	8
05	Аналитичности: правила и пълен справочник	13
05A	Подробно описание на всяка аналитичност	18
06	Начални салда и контролен списък	41

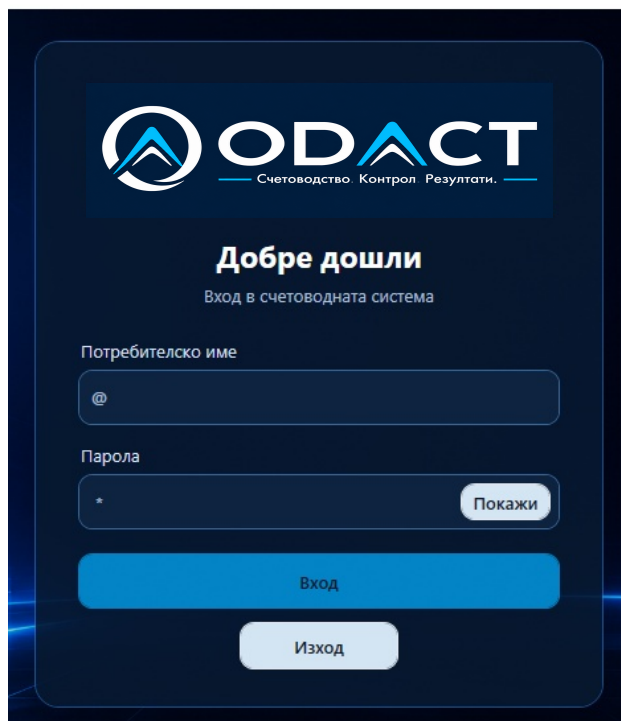
Преди да започнете

Подгответе ЕИК, ДДС номер, адрес, начална счетоводна година, основна валута и решение дали фирмената база ще използва SQL Server или SQLite.

01 | ДОСТЪП

Първи вход и сигурност

При първоначално стартиране въведете потребител admin и парола admin. Това е временен достъп за първоначална конфигурация.

Екран за вход в системата.

Важно за сигурността

Сменете началната парола веднага след първия успешен вход. Не използвайте общ профил за ежедневна работа. Създайте отделни потребители и предоставяйте само необходимите права.

Добра практика

- Всеки оператор работи със собствен профил.
- Администраторският профил се използва само за настройки и права.
- Паролите не се изпращат по имейл и не се записват до компютъра.

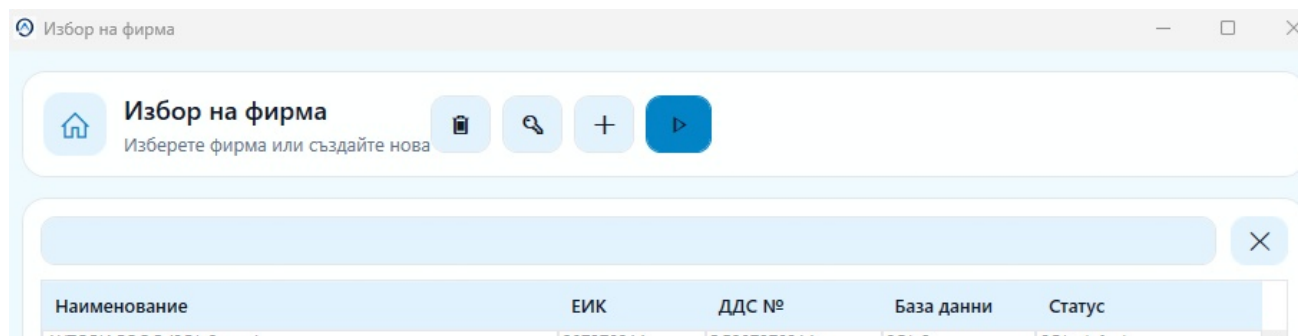
02 | ФИРМА

Създаване на нова фирма

1

Отворете списъка с фирми

Изберете Нова фирма. От този екран можете да създавате, отваряте и управлявате отделните фирмени бази.

Бутонът „Нова фирма“ стартира помощния прозорец.

2

Въведете идентификационните данни

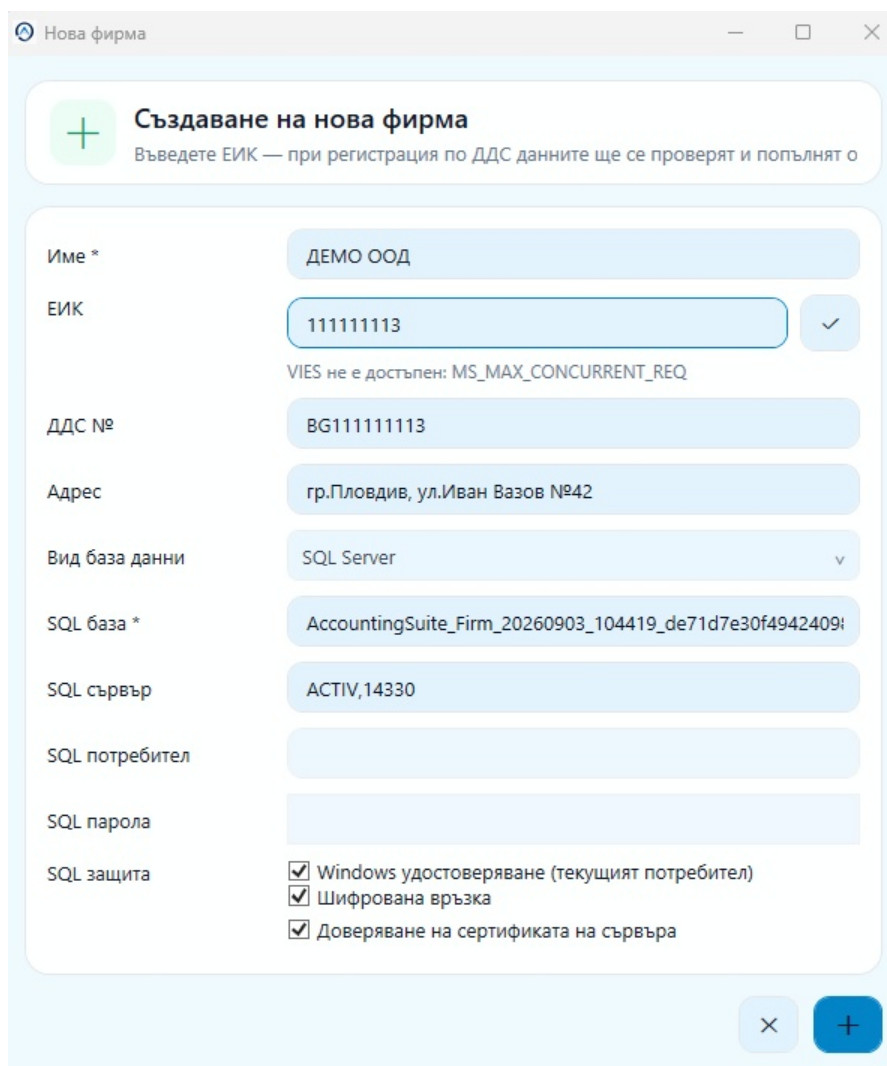
Попълнете име, ЕИК, ДДС номер и адрес. Проверете ги внимателно — те се използват в справки, документи и експорти.

3

Потвърдете базата

SQL Server полетата се попълват автоматично с текущия сървър, авторизация и служебно генерирано име на база. Можете да ги промените преди създаване.

Какво означават SQL настройките

Нова фирма

Създаване на нова фирма
Въведете ЕИК — при регистрация по ДДС данните ще се проверят и попълнят о

Име * ДЕМО ООД

ЕИК 11111113 ✓
VIES не е достъпен: MS_MAX_CONCURRENT_REQ

ДДС № BG11111113

Адрес гр.Пловдив, ул.Иван Вазов №42

Вид база данни SQL Server v

SQL база * AccountingSuite_Firm_20260903_104419_de71d7e30f4942409i

SQL сървър ACTIV,14330

SQL потребител

SQL парола

SQL защита
☒ Windows удостоверяване (текущият потребител)
☒ Шифрована връзка
☒ Доверяване на сертификата на сървъра

× +

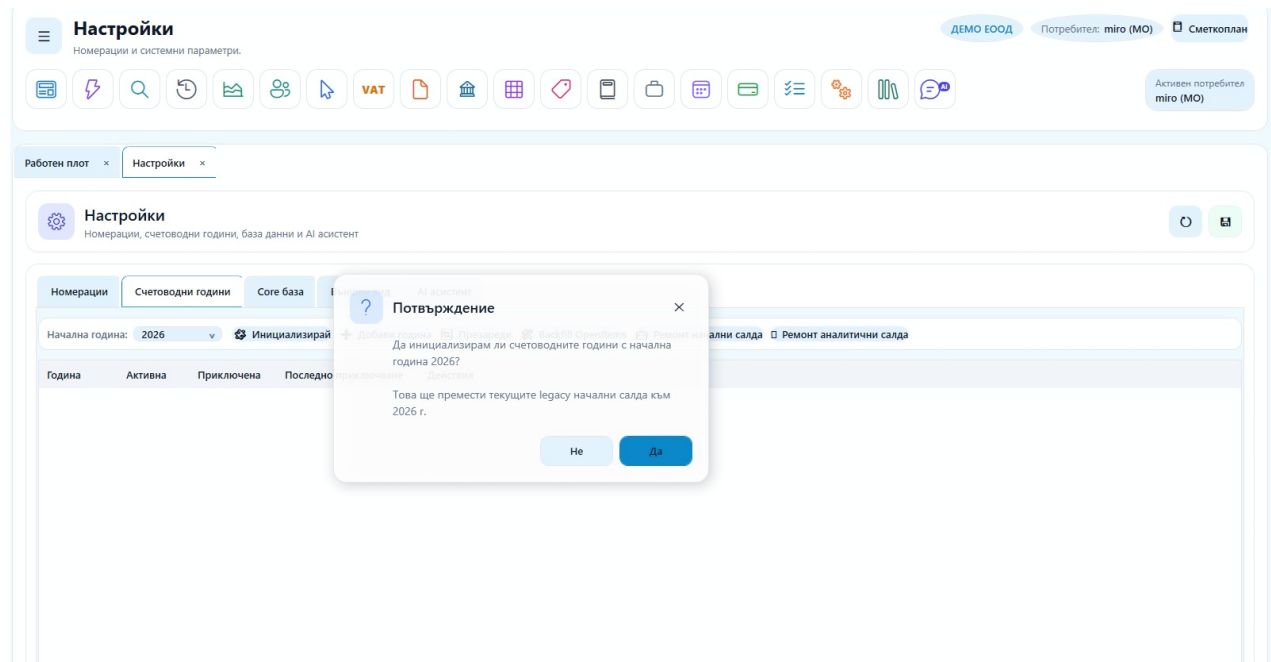
Пример за попълнена нова фирма със SQL Server.

Поле	Предназначение	Препоръка
SQL база	Уникалното име на фирмената база.	Оставете служебното име или въведете ясно уникално име.
SQL сървър	Име/адрес и instance/порт на SQL Server.	Използвайте текущия сървър, освен ако фирмата е на друг хост.
Windows authentication	Достъп с текущия Windows потребител.	Предпочитан вариант в управлявана локална/домейн среда.
SQL потребител/парола	Алтернативен SQL login.	Използвайте специален акаунт с минимални необходими права.
Encrypt	Шифрова връзката към сървъра.	Оставете включено.
TrustServerCertificate	Приема сертификата без пълна проверка на веригата.	За production използвайте доверен сертификат; включвайте само при контролирана среда.

03 | ПЕРИОД

Инициализируйте счетоводната година

След създаването на фирмата това е първата задължителна настройка. Отворете Настройки → Счетоводни години, изберете началната година и натиснете Инициализирай.

Инициализация на началната счетоводна година.

Проверете преди потвърждение

Началната година определя периода, към който могат да бъдат пренесени legacy начални салда. Ако фирмата има история, съгласувайте избора със счетоводните данни, които ще въвеждате.

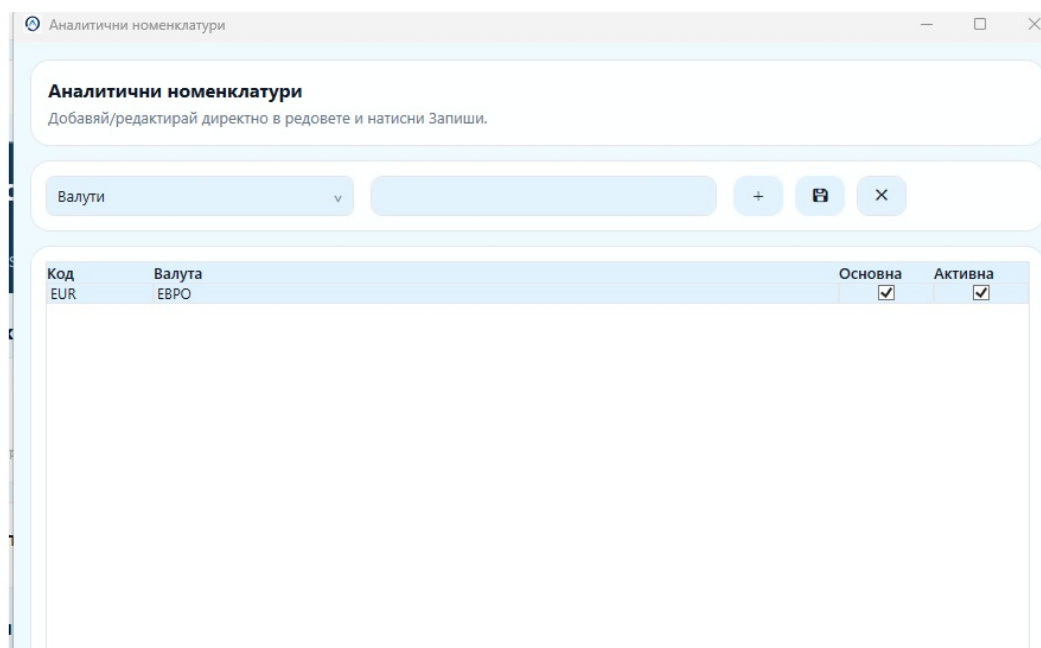
След инициализация

- Уверете се, че годината се вижда в списъка и е активна.
- Добавете следваща година само когато е необходима.
- Не приключвайте година, преди всички операции и проверки да са завършени.

03 | ВАЛУТА

Създайте основната валута

Отворете Аналитични номенклатури и изберете Валуты. Въведете код и наименование, поставете отметки Основна и Активна, след което запишете.

Пример: EUR е зададена като основна и активна валута.

Една основна валута

Основната валута е базата за счетоводните стойности и валутните преизчисления. Поддържайте точно една основна валута. Другите валуты се добавят като активни, но без отметка „Основна“.

Какво да попълните

- Код по ISO 4217 — например EUR, USD, GBP.
- Ясно наименование на валутата.
- Основна — само за валутата на счетоводното отчитане.
- Активна — валутата може да се използва в операции.

Сметки, тип и начин на отчитане

В меню Сметкоплан изберете Нова сметка. Номерът на основната сметка е точно три цифри; подсметките се добавят отделно и се номерират последователно.

Форма за нова аналитична сметка.

Настройка	Какво означава	Практически избор
Номер	Трицифрен номер на основна сметка.	Изберете от националния сметкоплан; системата предлага наименование.
Тип: активна	Обичайно има дебитно салдо.	Активи, вземания, парични средства, запаси.
Тип: пасивна	Обичайно има кредитно салдо.	Капитал, задължения, финансиране.
Тип: смесена	Може да има дебитно или кредитно салдо.	Разчети, които сменят икономическия си характер.
Синтетично	Следене само на общата стойност по сметката.	Когато не е нужен разрез по отделни позиции.
Аналитично	Следене по конкретна номенклатура.	Изберете подходящ тип аналитичност; салдата се въвеждат по позиции.

04 | ПОДСМЕТКИ

Създаване и правила за подсметките

Маркирайте основната сметка в сметкоплана и използвайте бутона + преди нейния шифър, след което натиснете Добави подсметка. Подсметките се номерират последователно: 1, 2, 3 и т.н.

Добавяне на подсметка към избрана основна сметка.

Задължително наследяване

Подсметката трябва да има същия тип аналитичност като главната сметка. Това осигурява еднаква логика при осчетоводяване и справки.

Правила за работа

- Когато има подсметки, текущите операции се осчетоводяват по конкретната подсметка.
- Всички начални салда се въвеждат по подсметките, а не повторно по главната сметка.
- За отделни складове създавайте отделна подсметка към сметката за съответния вид запас.
- Именувайте подсметките ясно — например 304.1 „Склад София“ и 304.2 „Склад Пловдив“.

04 | SAF-T

SAF-T данни към сметката

В данните на всяка сметка и подсметка има таб SAF-T. Там се попълва съпоставянето, необходимо за стандартния одитен файл. Настройката трябва да отразява икономическото съдържание на конкретната сметка.

SAF-T таб в данните на сметката.

Поле/действие	Предназначение	Контрола
Поддържай SAF-T мапинг	Включва сметката в управляваното SAF-T съпоставяне.	Да е включено за сметки, които участват в отчетността.
Сметка по официалната номенклатура	Свързва фирмената сметка с националната SAF-T сметка.	Изберете най-точното икономическо съответствие.
Каса в местна валута	Допълнителна класификация за касови сметки.	Използвайте само при приложима касова сметка.
Подсметка	Наследява аналитичната логика, но SAF-T съпоставянето се проверява конкретно.	Не приемайте автоматично, че различни подсметки имат еднакво съдържание.

Преди SAF-T експорт

Прегледайте сметките, подсметките, материалните запаси и контрагентите за непопълнени или неправилни SAF-T полета. Автоматично предложените стойности също подлежат на счетоводна проверка.

04 | МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

Складове, автомобили и производство

Материалните запаси осигуряват количествено-стойностно отчитане на стоки, материали и продукция. За всяка позиция се попълват код, тип, наименование, мерна единица и по желание група.

Основни данни за материален запас тип „Продукция“.

Поле/функция	Кога се използва	Практическа бележка
Продажна цена	Активна за запас тип „Продукция“.	Може да служи за разпределяне на общи разходи по база продажна цена.
Рецепта	При производство на конкретен продукт.	Съдържа материалите и количествата; използва се от производствените схеми.
Отделни складове	Когато запасите се следят по местонахождение.	Създайте отделна подсметка за всеки склад.
Автомобил	При търговия с автомобили.	Отваря допълнителни полета: марка, категория, VIN, двигател, година и тегло.
SAF-T	За всеки материален запас.	Попълнете вид по SAF-T, продуктова класификация и код на мерната единица.

04 | РЕШЕНИЕ

Кога сметката да бъде аналитична

Аналитично отчитане използвайте, когато общото салдо не е достатъчно и трябва да знаете от кого, за какво, по кой обект или в коя валута е формирано.

Ключово правило

Типът аналитичност се задава в сметкоплана. При осчетоводяване приложението изисква конкретна аналитична позиция от съответната номенклатура.

Бърза матрица

Въпрос	Ако отговорът е „да“	Подходяща аналитичност
Трябва ли да виждам салдо по клиент/доставчик?	Аналитична сметка	Контрагент / Контрагент (валута)
Трябва ли да следя количества и стойност по артикули?	Аналитична сметка	Материали
Трябва ли да следя разход по направление?	Аналитична сметка	Разходи по дейности/обекти
Трябва ли да следя всяка банка или каса отделно?	Аналитична сметка	Банкови сметки / Каси
Нужна ли е само обща стойност?	Синтетична сметка	Без аналитичност

Не създавайте аналитичност „за всеки случай“. Всеки допълнителен разрез увеличава точността, но изисква последователно попълване във всяка операция.

Всички аналитичности

Следващата таблица обхваща всички типове, поддържани от AccountingSuite. Примерните сметки са ориентировъчни — прилагайте утвърдения сметкоплан и счетоводната политика на предприятието.

Аналитичност	За какво служи	Какво се избира/въвежда	Типични сметки
Материални запаси	Количествено-стойностно отчитане на стоки, материали и продукция	Код, тип, име, мярка, група; количество	30х; по складови подсметки
Контрагенти	Разчети по клиенти, доставчици и други външни страни	Контрагент с ЕИК/ДДС № и SAF-T данни	401, 402, 411, 412, 498, 499
Отворена аналитичност	Едно свободно описателно ниво за фирмено специфичен разрез	Потребителска позиция — година, основание, вид разчет и др.	121, 122, 430 и други
Съдружници	Капитал и разчети със съдружници	Съдружник, ЕГН, дялово участие	101, 425, 426
Социално осигуряване	Разчети по задължително осигуряване	Произход и осигурителен фонд	461
Дълготрайни активи	Индивидуално отчитане на материални и нематериални активи и амортизации	Инвентарен №, актив и допълнителни данни	гр. 20, 21 и 24
Подотчетни лица	Аванси и разчети с подотчетни лица	Лице, ЕГН, адрес, длъжност	422
Собственици	Разделяне на вземанията и задълженията по собственик	Собственик, ЕГН и адрес	493 и подсметки
Разходи	Вътрешна класификация по видове разход	Код и наименование на разхода	гр. 60, 62 и др.
Приходи	Вътрешна класификация по видове приход	Код и наименование на прихода	гр. 70 и др.
Дейности	Номенклатура на дейностите; основа за комбинирани разрез	Конкретна фирмена дейност	Не се използва самостоятелно
Обекти	Номенклатура на обекти, локации или проекти	Конкретен обект	Част от разрезите по обекти
Банкови сметки	Отчитане по отделен IBAN и банка	IBAN, банка и при нужда валута	гр. 50 — банкови сметки
Каси	Отчитане по отделна физическа каса	Каса	501
Банкови сметки (валута)	Банкова наличност едновременно във валута и основна стойност	IBAN, банка, валута и валутна сума	Валутни банкови сметки
Контрагенти (валута)	Валутни вземания и задължения по контрагент	Контрагент, валута и валутна стойност	Валутни 401/411 и др.
Каси (валута)	Касови наличности във валута	Каса, валута, валутна сума и курс	502 и валутни каси
Заеми	Отделно проследяване на всеки заем и страна по него	Контрагент и конкретен заем	15х, 25х, 49х
Разходи по дейности	Комбинира разхода с дейността	Дейност + вид разход	Основно гр. 61
Приходи по дейности	Комбинира прихода с дейността	Дейност + вид приход	Основно гр. 70
Разходи по обекти	Отчита разхода едновременно по дейност и обект	Дейност + обект + вид разход	Основно гр. 61
Приходи по обекти	Отчита прихода едновременно по дейност и обект	Дейност + обект + вид приход	Основно гр. 70

Контрагенти, съдружници и осигуряване

Тези аналитичности дават отговор с кого е свързано салдото или задължението. Създайте номенклатурните позиции предварително и използвайте единен начин на изписване и идентификация.

Контрагент

Нов контрагент
Въведете първо ЕИК; данните могат да се допълнят автоматично при проверка.

Основни данни | Идентификация и адрес

Име *
А1 България - ЕАД

МОЛ

ЕИК
131468980

IBAN

ДДС №
BG131468980

Телефон

УИЕС: Валиден ДДС номер ☒ SAF-T данните са попълнени

Лице за контакт

Адрес
ул. КУКУШ №1 обл.СОФИЯ, гр.СОФИЯ 1309

Типове контрагент

☐ Клиент ☒ Доставчик ☐ Дебитор

☐ Кредитор ☐ Заемодател ☐ Заемополучател

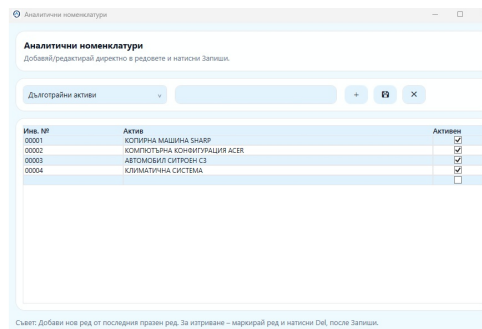
Картон на контрагент — ЕИК, регистрация по ДДС и основни данни.

Аналитичност	Съдържание и употреба
Контрагенти	За сметки 401, 402, 411, 412, 498 и 499. При въвеждане на ЕИК системата може да провери ДДС регистъра и да предложи основни и SAF-T данни.
Отворена аналитичност	Едно свободно описателно ниво. Подходящо за 430 — например „Валутни разлики“ и „Други“, или за 121/122 с позиции по години.
Съдружници	За капитал и разчети по 101, 425 и 426. Позицията съдържа съдружник, ЕГН и дялово участие.
Социално осигуряване	За разчети по задължително осигуряване, обичайно по 461. Следят се произходът и фондът.

05 | АКТИВИ И ЛИЦА

Индивидуално проследяване

Когато всяка позиция има собствен жизнен цикъл или отговорно лице, общото салдо не е достатъчно. Използвайте специализираната аналитичност, вместо свободен текст в счетоводната операция.

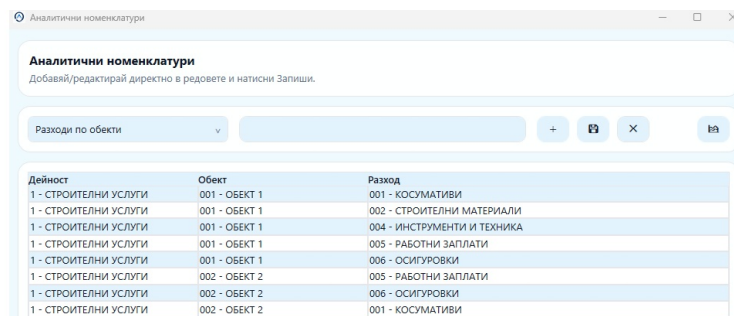
Номенклатура на дълготрайни активи с индивидуални данни.

Аналитичност	Предназначение	Типични сметки
Дълготрайни активи	Материални и нематериални активи и амортизации; всеки актив се следи индивидуално.	гр. 20, 21 и 24
Подотчетни лица	Аванси и разчети по конкретно лице; поддържат се ЕГН, адрес и длъжност.	422
Собственици	Вземания и задължения, разделени по собственик.	493 и подсметки
Разходи / приходи	Фирмена класификация по код и наименование за отчетност по видове.	гр. 60, 62 и 70

05 | КОМБИНИРАНИ НИВА

Дейности, обекти, разходи и приходи

Дейности и Обекти са номенклатури, които участват в комбинирани аналитичности. Те не се задават самостоятелно на сметка, а изграждат многомерен разрез за управленски справки.

Разходи по обекти — комбинация от дейност, обект и вид разход.

Тип	Нива	Какви справки позволява
Разходи по дейности	Дейност + разход	По дейност, по вид разход или по комбинацията им.
Приходи по дейности	Дейност + приход	По дейност, по вид приход или по комбинацията им.
Разходи по обекти	Дейност + обект + разход	По дейност, обект, вид разход и всяка полезна комбинация.
Приходи по обекти	Дейност + обект + приход	По дейност, обект, вид приход и комбинирани разреди.

05 | ПАРИ И ВАЛУТА

Банки, каси и валутни салда

За всяка реална банкова сметка или каса създайте отделна аналитична позиция. При валутните типове системата пази едновременно валутната сума и стойността в основната валута.

Каса	Валута	Сума (вал.)	Курс	Дебит (лв.)	Кредит (лв.)
КАСА ЛВ	BGN	30 715.01	0.511292	15,704.34	0.00

Банкова сметка — отделна позиция с IBAN и банката.

IBAN	Валута	Банка
BG22PRC8452*****	EUR	ПРОКРЕДИТ БАНК
BG128PB1566*****	EUR	ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ
BG32STSA52*****	EUR	БАНКА ДСК

Начално салдо на валутна каса — валута, сума и курс.

Тип	Използвайте за
Банкови сметки / Каси	Левови наличности по отделен IBAN или физическа каса.
Банкови сметки (валута)	Наличност по IBAN във валута и основна стойност.
Контрагенти (валута)	Валутни вземания и задължения по конкретен контрагент.
Каси (валута)	Наличности по каса, валута, валутна сума и курс.
Заеми	Всеки заем и неговата страна се проследяват отделно.

Материални запаси

Аналитичност 1 от 22

Екран от номенклатура „Материални запаси“.

Предназначение

Количествено-стойностно отчитане на стоки, материали и продукция.

Какви данни съдържа

Код, тип, наименование, мерна единица и по желание група. За тип „Продукция“ може да се зададе продажна цена.

Къде и как се използва

Използвайте отделна подсметка за всеки склад. За автомобил се отварят допълнителни описателни полета. Всеки запас има SAF-T раздел.

Практическо правило

Продукцията може да има рецепта с материали и количества, която се използва в производствените схеми.

Преди да започнете работа

- Създайте необходимите позиции в аналитичната номенклатура.
- Задайте правилния тип аналитичност на сметката или нейните подсметки.
- При начални салда разпределете общата стойност по конкретните позиции.

05A | ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ

Контрагенти

Аналитичност 2 от 22

Екран от номенклатура „Контрагенти“.

Предназначение

Разчети с клиенти, доставчици и други външни страни по 401, 402, 411, 412, 498, 499 и сходни сметки.

Какви данни съдържа

Наименование, ЕИК, ДДС номер, адрес, IBAN, лице за контакт и типове контрагент.

Къде и как се използва

След въвеждане на ЕИК използвайте проверката в ДДС регистъра. Системата може да попълни основни и SAF-T данни.

Практическо правило

Една организация се създава веднъж и се избира във всички свързани операции.

Преди да започнете работа

- Създайте необходимите позиции в аналитичната номенклатура.
- Задайте правилния тип аналитичност на сметката или нейните подсметки.
- При начални салда разпределете общата стойност по конкретните позиции.

05A | ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ

Отворена аналитичност

Аналитичност 3 от 22

Предназначение

Едно свободно описателно ниво за разрез, за който няма специализирана номенклатура.

Какви данни съдържа

Код и кратко, еднозначно наименование на позицията.

Къде и как се използва

Подходяща е например за 430 с позиции „Валутни разлики“ и „Други“, както и за 121/122 с позиции по години.

Практическо правило

Не я използвайте вместо контрагент, актив или друг специализиран тип, когато такъв съществува.

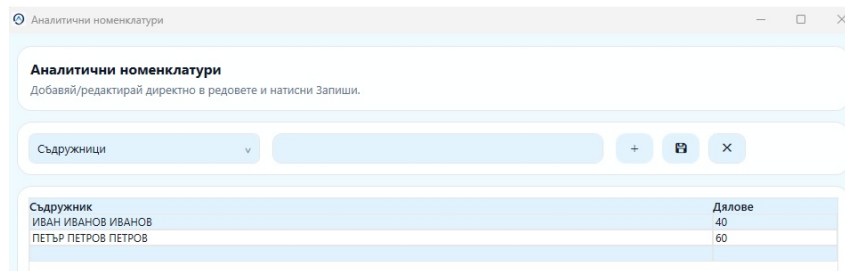
Преди да започнете работа

- Създайте необходимите позиции в аналитичната номенклатура.
- Задайте правилния тип аналитичност на сметката или нейните подсметки.
- При начални салда разпределете общата стойност по конкретните позиции.

05A | ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ

Съдружници

Аналитичност 4 от 22

Екран от номенклатура „Съдружници“.

Предназначение

Проследяване на капитала и разчетите по конкретен съдружник.

Какви данни съдържа

Име на съдружника, ЕГН и дялово участие.

Къде и как се използва

Използва се основно по сметки 101, 425 и 426. Създайте отделна позиция за всеки съдружник.

Практическо правило

Сборът на дяловите участия трябва да съответства на дружествените документи.

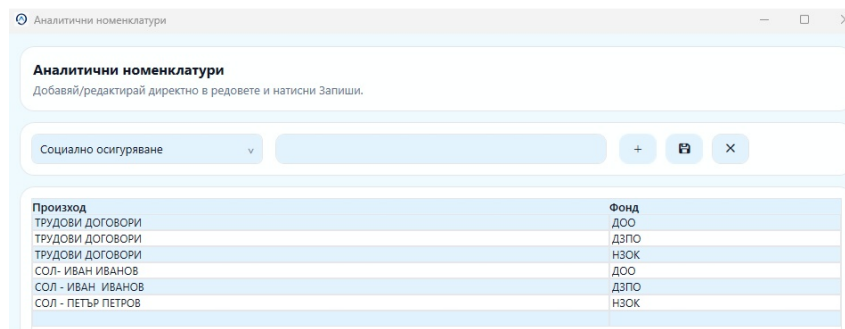
Преди да започнете работа

- Създайте необходимите позиции в аналитичната номенклатура.
- Задайте правилния тип аналитичност на сметката или нейните подсметки.
- При начални салда разпределете общата стойност по конкретните позиции.

05A | ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ

Социално осигуряване

Аналитичност 5 от 22

Екран от номенклатура „Социално осигуряване“.

Предназначение

Разчети по задължителното обществено и здравно осигуряване.

Какви данни съдържа

Произход на задължението и осигурителен фонд.

Къде и как се използва

Подходяща е за 461 и нейните подсметки. Разделяйте позициите така, че справките да показват ясно задълженията по фондове.

Практическо правило

Използвайте последователни кодове и не смесвайте различни фондове в една позиция.

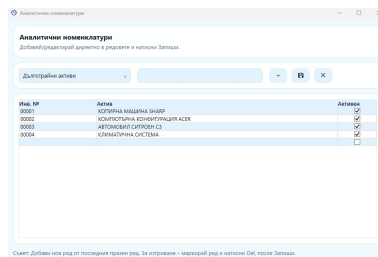
Преди да започнете работа

- Създайте необходимите позиции в аналитичната номенклатура.
- Задайте правилния тип аналитичност на сметката или нейните подсметки.
- При начални салда разпределете общата стойност по конкретните позиции.

05A | ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ

Дълготрайни активи

Аналитичност 6 от 22

Екран от номенклатура „Дълготрайни активи“.

Предназначение

Индивидуално отчитане на материални и нематериални активи и свързаните амортизации.

Какви данни съдържа

Инвентарен номер, наименование на актива и необходимите допълнителни данни.

Къде и как се използва

Използва се за групи 20, 21 и 24. Всеки актив се завежда отделно, за да може да се проследява стойност и амортизация.

Практическо правило

Инвентарният номер трябва да е уникален и да съответства на регистъра на активите.

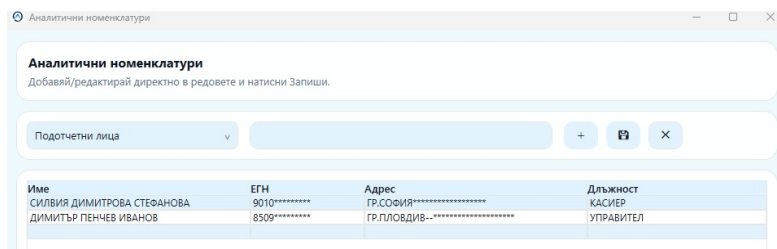
Преди да започнете работа

- Създайте необходимите позиции в аналитичната номенклатура.
- Задайте правилния тип аналитичност на сметката или нейните подсметки.
- При начални салда разпределете общата стойност по конкретните позиции.

05A | ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ

Подотчетни лица

Аналитичност 7 от 22

Екран от номенклатура „Подотчетни лица“.

Предназначение

Аванси и разчети със служители и други подотчетни лица.

Какви данни съдържа

Име, ЕГН, адрес и длъжност.

Къде и как се използва

Обичайно се използва по 422. При всяко отпускане или отчитане на аванс избирайте конкретното лице.

Практическо правило

Не създавайте нова позиция за едно и също лице при всяка операция.

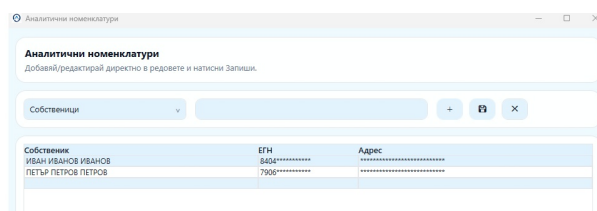
Преди да започнете работа

- Създайте необходимите позиции в аналитичната номенклатура.
- Задайте правилния тип аналитичност на сметката или нейните подсметки.
- При начални салда разпределете общата стойност по конкретните позиции.

05A | ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ

Собственици

Аналитичност 8 от 22

Екран от номенклатура „Собственици“.

Предназначение

Разделяне на вземанията и задълженията по конкретен собственик.

Какви данни съдържа

Име на собственика, ЕГН и адрес.

Къде и как се използва

Подходяща е за 493 и нейните подсметки. Позволява отделна проверка на салдото за всеки собственик.

Практическо правило

Собственик и съдружник са различни аналитични типове - избирайте според икономическото съдържание.

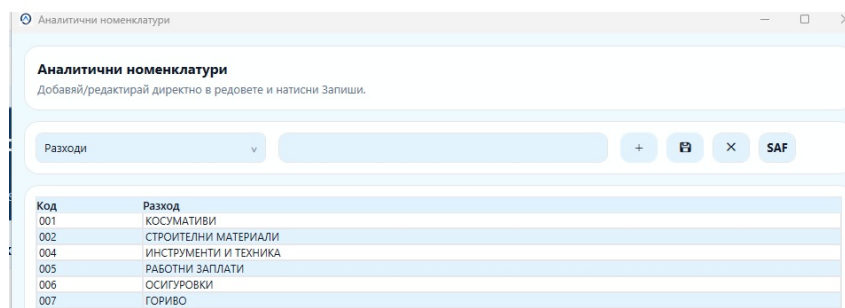
Преди да започнете работа

- Създайте необходимите позиции в аналитичната номенклатура.
- Задайте правилния тип аналитичност на сметката или нейните подсметки.
- При начални салда разпределете общата стойност по конкретните позиции.

05A | ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ

Разходи

Аналитичност 9 от 22

Екран от номенклатура „Разходи“.

Предназначение

Фирмена класификация на разходите по вид за детайлни управленски справки.

Какви данни съдържа

Код и наименование на вида разход.

Къде и как се използва

Използва се по групи 60, 62 и други сметки, когато е нужен вътрешен разрез откъд номера на сметката.

Практическо правило

Кодовете трябва да са устойчиви във времето, за да останат отчетите сравними.

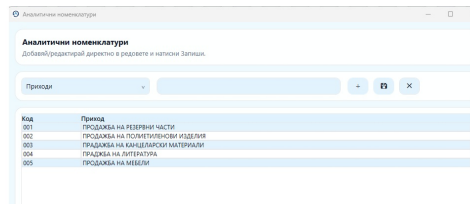
Преди да започнете работа

- Създайте необходимите позиции в аналитичната номенклатура.
- Задайте правилния тип аналитичност на сметката или нейните подсметки.
- При начални салда разпределете общата стойност по конкретните позиции.

05A | ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ

Приходи

Аналитичност 10 от 22

Екран от номенклатура „Приходи“.

Предназначение

Фирмена класификация на приходите по източник или вид.

Какви данни съдържа

Код и наименование на вида приход.

Къде и как се използва

Използва се основно по група 70. Номенклатурата трябва да следва управленските и отчетните потребности на фирмата.

Практическо правило

Не дублирайте без нужда структурата на сметкоплана - добавяйте само полезен отчетен разрез.

Преди да започнете работа

- Създайте необходимите позиции в аналитичната номенклатура.
- Задайте правилния тип аналитичност на сметката или нейните подсметки.
- При начални салда разпределете общата стойност по конкретните позиции.

05A | ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ

Дейности

Аналитичност 11 от 22

Предназначение

Номенклатура на основните и допълнителните дейности на предприятието.

Какви данни съдържа

Код и наименование на конкретна фирмена дейност.

Къде и как се използва

Не се задава самостоятелно на сметка. Участва в „Разходи по дейности“, „Приходи по дейности“ и разрезите по обекти.

Практическо правило
Дефинирайте дейностите преди комбинираните аналитичности.

Преди да започнете работа

- Създайте необходимите позиции в аналитичната номенклатура.
- Задайте правилния тип аналитичност на сметката или нейните подсметки.
- При начални салда разпределете общата стойност по конкретните позиции.

05A | ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ

Обекти

Аналитичност 12 от 22

Предназначение

Номенклатура на обекти, локации, строежи, магазини или проекти.

Какви данни съдържа

Код и еднозначно наименование на обекта.

Къде и как се използва

Не се използва самостоятелно; участва в „Разходи по обекти“ и „Приходи по обекти“ заедно с дейност.

Практическо правило

Избягвайте общи имена като „Обект 1“ без адрес или друг отличителен белег.

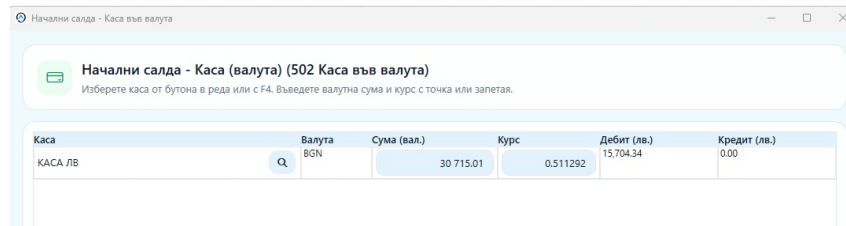
Преди да започнете работа

- Създайте необходимите позиции в аналитичната номенклатура.
- Задайте правилния тип аналитичност на сметката или нейните подсметки.
- При начални салда разпределете общата стойност по конкретните позиции.

05A | ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ

Банкови сметки

Аналитичност 13 от 22

Екран от номенклатура „Банкови сметки“.

Предназначение

Отделно отчитане на всяка реална банкова сметка.

Какви данни съдържа

IBAN, банка и при необходимост валута.

Къде и как се използва

Използва се за сметките от група 50. Създайте отделна аналитична позиция за всеки IBAN.

Практическо правило

При закрыта банкова сметка деактивирайте позицията, но не я изтривайте, ако има история.

Преди да започнете работа

- Създайте необходимите позиции в аналитичната номенклатура.
- Задайте правилния тип аналитичност на сметката или нейните подсметки.
- При начални салда разпределете общата стойност по конкретните позиции.

05A | ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ

Каси

Аналитичност 14 от 22

Предназначение

Отделно отчитане на всяка физическа каса в основна валута.

Какви данни съдържа

Код и наименование на касата.

Къде и как се използва

Обичайно се използва по 501. Отделете централна каса, каси по обекти и касиери, когато отчетността го изисква.

Практическо правило

Наименованието трябва ясно да показва местоположението или отговорното лице.

Преди да започнете работа

- Създайте необходимите позиции в аналитичната номенклатура.
- Задайте правилния тип аналитичност на сметката или нейните подсметки.
- При начални салда разпределете общата стойност по конкретните позиции.

05A | ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ

Банкови сметки (валута)

Аналитичност 15 от 22

Каса	Валута	Сума (вал.)	Курс	Дебит (лв.)	Кредит (лв.)
КАСА ЛВ	BGN	30 715.01	0.511292	15,704.34	0.00

Екран от номенклатура „Банкови сметки (валута)“.

Предназначение

Отчитане на банкова наличност едновременно във валута и в основната валута.

Какви данни съдържа

IBAN, банка, валута и валутна сума.

Къде и как се използва

Използвайте само за сметки, по които действително се следи чужда валута. При начално салдо въведете и двете стойности.

Практическо правило

Проверявайте курса и равностойността към датата на операцията.

Преди да започнете работа

- Създайте необходимите позиции в аналитичната номенклатура.
- Задайте правилния тип аналитичност на сметката или нейните подсметки.
- При начални салда разпределете общата стойност по конкретните позиции.

05A | ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ

Контрагенти (валута)

Аналитичност 16 от 22

Екран от номенклатура „Контрагенти (валута)“.

Предназначение

Валутни вземания и задължения по конкретен клиент, доставчик или друга страна.

Какви данни съдържа

Контрагент, валута, валутна сума и стойност в основна валута.

Къде и как се използва

Подходяща е за валутни разчети по 401, 411 и други сметки. Позволява салдо по контрагент и валута.

Практическо правило

Използвайте обикновени „Контрагенти“, ако не е необходимо валутно проследяване.

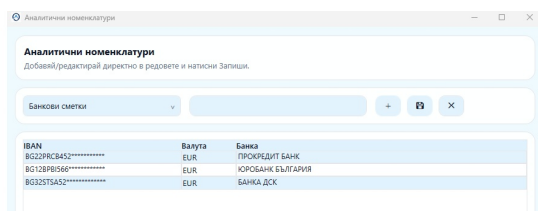
Преди да започнете работа

- Създайте необходимите позиции в аналитичната номенклатура.
- Задайте правилния тип аналитичност на сметката или нейните подсметки.
- При начални салда разпределете общата стойност по конкретните позиции.

05A | ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ

Каси (валута)

Аналитичност 17 от 22

Екран от номенклатура „Каси (валута)“.

Предназначение

Касови наличности в чужда валута с паралелна легова равностойност.

Какви данни съдържа

Каса, валута, валутна сума и курс.

Къде и как се използва

Обичайно се използва по 502 и други валутни каси. Началното салдо се въвежда по всяка каса и валута.

Практическо правило

При всяка операция проверявайте курса; общата стойност трябва да съответства на счетоводното салдо.

Преди да започнете работа

- Създайте необходимите позиции в аналитичната номенклатура.
- Задайте правилния тип аналитичност на сметката или нейните подсметки.
- При начални салда разпределете общата стойност по конкретните позиции.

05A | ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ

Заеми

Аналитичност 18 от 22

Предназначение

Самостоятелно проследяване на всеки получен или предоставен заем и страната по него.

Какви данни съдържа

Контрагент и конкретен заем с отличително наименование или договор.

Къде и как се използва

Използва се по 15х, 25х, 49х и други приложими сметки. Отделната позиция позволява справки по договор.

Практическо правило

Не обединявайте няколко договора с различни срокове и условия в една позиция.

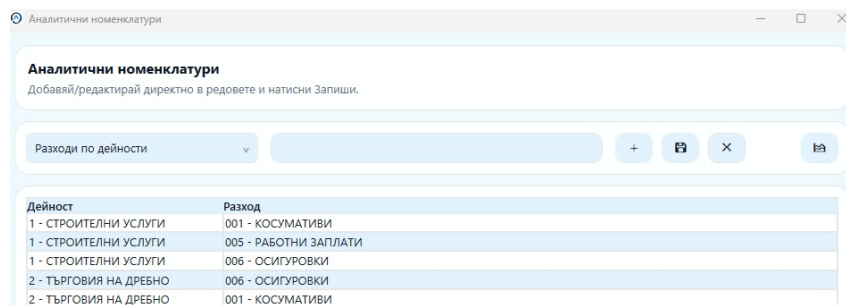
Преди да започнете работа

- Създайте необходимите позиции в аналитичната номенклатура.
- Задайте правилния тип аналитичност на сметката или нейните подсметки.
- При начални салда разпределете общата стойност по конкретните позиции.

05A | ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ

Разходи по дейности

Аналитичност 19 от 22

Екран от номенклатура „Разходи по дейности“.

Предназначение

Комбиниран разрез за анализ на разходите според дейността.

Какви данни съдържа

Дейност и вид разход.

Къде и как се използва

Използва се основно по група 61. Позволява справки по дейност, по разход и по комбинацията им.

Практическо правило

Първо създайте номенклатурите „Дейности“ и „Разходи“.

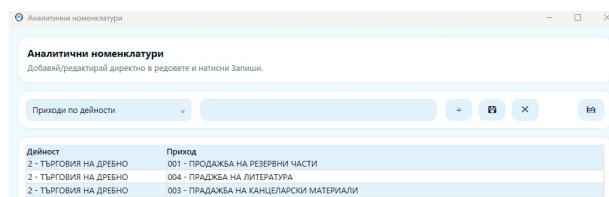
Преди да започнете работа

- Създайте необходимите позиции в аналитичната номенклатура.
- Задайте правилния тип аналитичност на сметката или нейните подсметки.
- При начални салда разпределете общата стойност по конкретните позиции.

05A | ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ

Приходи по дейности

Аналитичност 20 от 22

Екран от номенклатура „Приходи по дейности“.

Предназначение

Комбиниран разрез за анализ на приходите според дейността.

Какви данни съдържа

Дейност и вид приход.

Къде и как се използва

Използва се основно по група 70. Позволява сравнение на приходи между отделните дейности.

Практическо правило

Първо създайте номенклатурите „Дейности“ и „Приходи“.

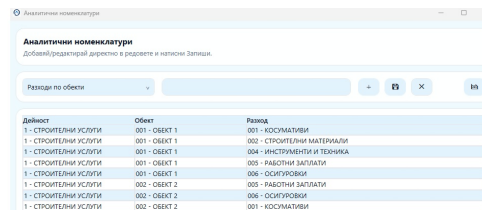
Преди да започнете работа

- Създайте необходимите позиции в аналитичната номенклатура.
- Задайте правилния тип аналитичност на сметката или нейните подсметки.
- При начални салда разпределете общата стойност по конкретните позиции.

05A | ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ

Разходи по обекти

Аналитичност 21 от 22

Дейност	Обект	Разход
1 - СТРОИТЕЛНИ УСЛУГИ	001 - ОБЕКТ 1	001 - КОСМАТИВИ
1 - СТРОИТЕЛНИ УСЛУГИ	001 - ОБЕКТ 1	002 - СТРОИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ
1 - СТРОИТЕЛНИ УСЛУГИ	001 - ОБЕКТ 1	004 - ИНСТРУМЕНТИ И ТЕХНИКА
1 - СТРОИТЕЛНИ УСЛУГИ	001 - ОБЕКТ 1	005 - НАСОБНИ ЗАПЛАТИ
1 - СТРОИТЕЛНИ УСЛУГИ	001 - ОБЕКТ 1	006 - ОСИГУРОВКИ
1 - СТРОИТЕЛНИ УСЛУГИ	002 - ОБЕКТ 2	005 - РАБОТНИ ЗАПЛАТИ
1 - СТРОИТЕЛНИ УСЛУГИ	002 - ОБЕКТ 2	006 - ОСИГУРОВКИ
1 - СТРОИТЕЛНИ УСЛУГИ	002 - ОБЕКТ 2	001 - КОСМАТИВИ

Екран от номенклатура „Разходи по обекти“.

Предназначение

Най-подробен разрез на разходите едновременно по дейност и конкретен обект.

Какви данни съдържа

Дейност, обект и вид разход.

Къде и как се използва

Използва се основно по група 61. Справките могат да бъдат по дейност, обект, разход или комбинация.

Практическо правило

Всички три нива са част от една аналитична позиция и трябва да бъдат попълнени последователно.

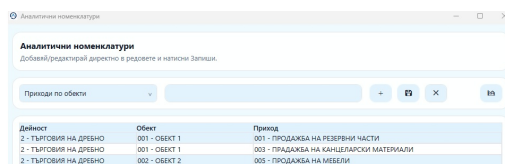
Преди да започнете работа

- Създайте необходимите позиции в аналитичната номенклатура.
- Задайте правилния тип аналитичност на сметката или нейните подсметки.
- При начални салда разпределете общата стойност по конкретните позиции.

05A | ПОДРОБНО ОПИСАНИЕ

Приходи по обекти

Аналитичност 22 от 22

Дейност	Обект	Приход
2 - ТЪРГОВИЯ НА ДРЕВНО	001 - ОБЕКТ 1	001 - ПРОДАЖБА НА РЕЗЕРВНИ ЧАСТИ
2 - ТЪРГОВИЯ НА ДРЕВНО	001 - ОБЕКТ 1	001 - ПРОДАЖБА НА КАНЦЕЛАРСКИ МАТЕРИАЛИ
2 - ТЪРГОВИЯ НА ДРЕВНО	002 - ОБЕКТ 2	003 - ПРОДАЖБА НА МЕБЕЛИ

Екран от номенклатура „Приходи по обекти“.

Предназначение

Най-подробен разрез на приходите едновременно по дейност и конкретен обект.

Какви данни съдържа

Дейност, обект и вид приход.

Къде и как се използва

Използва се основно по група 70. Позволява анализ на резултата по обект и дейност.

Практическо правило

Използвайте същите кодове за дейности и обекти, както при разходите, за съпоставими отчети.

Преди да започнете работа

- Създайте необходимите позиции в аналитичната номенклатура.
- Задайте правилния тип аналитичност на сметката или нейните подсметки.
- При начални салда разпределете общата стойност по конкретните позиции.

05 | ПРИМЕРИ

Как аналитичността работи в операция

Сметката определя икономическото съдържание, а аналитичността показва конкретния носител на стойността. При аналитична сметка изборът не е свободен текст, а позиция от подготвена номенклатура.

Случай	Примерна статия	Аналитичен разрез	Какво научавате
Покупка от доставчик	Дт 601 / Кт 401	Разход + контрагент	Кой е доставчикът и какъв е разходът
Продажба на клиент	Дт 411 / Кт 702	Контрагент + приход	Кой дължи сумата и какъв е приходът
Плащане по банка	Дт 401 / Кт 503	Контрагент + банкова сметка	Към кого и от кой IBAN
Разход по проект	Дт 60x / Кт 401	Разход по обект	Дейност, обект и вид разход
Покупка на ДМА	Дт 20x / Кт 401	ДМА + контрагент	Кой актив е придобит и от кого
Служебен аванс	Дт 422 / Кт 501	Подотчетно лице + каса	Кой получава аванса и от коя каса

Последователност

Първо създайте номенклатурите, после задайте аналитичността на сметката и едва след това въведете начални салда и текущи операции.

Валутни аналитичности

При валутно отчитане се пазят едновременно стойността в основна валута и валутната сума. Избирайте валутен тип аналитичност само за сметки, по които действително ще следите чужда валута.

06 | НАЧАЛНИ САЛДА

Въведете началните салда правилно

Началните салда свързват предходния период с работата в AccountingSuite. Начинът на въвеждане зависи от това дали сметката е синтетична или аналитична.

Синтетична сметка

Когато сметката е синтетична, началното дебитно или кредитно салдо се въвежда директно в таба на самата сметка. Не е необходимо отваряне на допълнителен екран, защото салдото не се разпределя по аналитични позиции.

Съпки при синтетична сметка

1. Отворете сметката от сметкоплана. 2. В таба на сметката попълнете начално дебитно или кредитно салдо. 3. Запишете промените.

Аналитична сметка

Когато сметката е аналитична, изберете бутона Начални салда.... AccountingSuite зарежда структурата, която съответства на зададения тип аналитичност — например контрагенти, материални запаси, дълготрайни активи, банки, каси, дейности или обекти.

След зареждането салдата могат да бъдат въведени ръчно по отделните аналитични позиции или да бъдат импортирани от Excel шаблон. При импортиране използвайте шаблона за конкретната аналитична структура и не променяйте имената и последователността на колоните.

Съпки при аналитична сметка

1. Отворете сметката. 2. Натиснете „Начални салда...“. 3. Проверете заредената аналитична структура. 4. Въведете редовете ръчно или импортирайте попълнения Excel шаблон. 5. Свърете сбора и запишете.

Задължителна контрола

Сборът на аналитичните начални салда трябва да е равен на салдото на синтетично ниво. За валутни сметки проверете както основната, така и валутната стойност.

Проверки преди запис

- Салдото е към правилната начална дата и счетоводна година.
- Дебит/кредит съответства на характера на сметката.
- Няма дублирани аналитични позиции.
- Контрагентите и останалите номенклатури са активни и коректно идентифицирани.
- Обратната ведомост след въвеждането е балансирана.

06 | КОНТРОЛЕН СПИСКЪК

Готови ли сте за първото осчетоводяване?

☐	Подсметките наследяват аналитичността на основната сметка и са номерирани последователно.
☐	Когато има подсметки, началните салда са въведени по подсметките, а не по основната сметка.
☐	SAF-T полетата на сметки, подсметки, контрагенти и материални запаси са прегледани.
☐	Началната парола на admin е сменена и са създадени индивидуални потребители.
☐	Фирмените данни — име, ЕИК, ДДС номер и адрес — са проверени.
☐	SQL Server връзката и името на фирмената база са потвърдени.
☐	Началната счетоводна година е инициализирана и активна.
☐	Има точно една основна валута и необходимите допълнителни валути са активни.
☐	Сметкопланът е прегледан; типовете сметки и начинът на отчитане са коректни.
☐	Аналитичните номенклатури са създадени преди въвеждането на операции.
☐	Началните салда са въведени и аналитичните сборове са равни на синтетичните.
☐	Оборотната ведомост е проверена за равенство и неочаквани салда.
☐	Направено е архивно копие след първоначалната настройка.

Финална препоръка

След настройката осчетоводете една тестова операция, прегледайте хронологичния регистър и оборотната ведомост, а след това продължете с реалните данни.

AccountingSuite превръща правилно подготвените номенклатури и сметкоплан в надеждни справки. Инвестирайте време в началната настройка — тя се отплаща във всяка следваща операция.